

NOVOPRONAĐENI PERZIJSKI KODEKS

Nedavno je u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu pronađena rukopisna knjiga u kožnom uvezu, pisana na papiru bez vodenog znaka. Pismo je arapsko, varijanta *nestalik* (po perzijskoj terminologiji) odnosno *talik* (po osmanskoj). Jezik je perzijski. Prema ljubaznoj sugestiji dr. Muhameda Ždralovića rukopis bi se mogao pripisati XVII. st. Stranice su na rubu obrezivane, pri čemu su djelomično stradale neke bilješke na margini. Iz toga se vidi da je knjiga ponovno uvezivana i da je sadašnji uvez mlađi od rukopisa. Visina kodeksa je 27,7 cm, širina 14,2 cm, a debljina 2,3 cm. Na stranicama bez podnaslova tekst je pisan u 12 redaka na stranici. Paginacije nema, ali je na kraju svakog lista kustoda koja ga povezuje sa sljedećim listom. Minijatura nema, barem ne sačuvanih. Tekst je pisan crnom tintom, osim podnaslova u kojima se izmjenjuju zlatni i plavi redovi, a uokviren je višebojnim pravokutnicima. Uvez je orijentalan, a koža na ljepenci s uobičajenim *miklabom* (preklopom). Na obje korice je isti ukras na kojem prevladava pozlata s brojnim viticama i cvjetićima, uokvirena motivom pozlaćenog tordiranog uzeta.

Iako nije sačuvan početak teksta, uvid u sadržaj pokazao je da se radi o romantično-mističnom epu *Jusof o Zoleiha* (Jusuf i Zulejka), koji je 1483. dovršio posljednji veliki klasični perzijski pjesnik Abdorrahman Džami (1414-1492). Osnovna je podloga toga djela biblijska priča o Josipu i neimenovanoj ženi egipatskog dostojanstvenika Potifara (Berešit - Postanje 39), koja je, između ostalog, našla svoj odraz i u Kur'anu (Sura "Jusuf"). Za razliku od originala, ep ima ljubavni "happy end". Naime, nakon mnogobrojnih peripetija Zulejka ostaje udovica, obraća se na pravu vjeru i u braku sjedinjuje s ljubljenim Jusufom.

Objavljena je usporedba ovog kodeksa s kodeksom iz zbirke Ottenfels, sign. A 140, što se čuva u Hrvatskom državnom arhivu, a koji sadrži isto Džamijevo djelo. Ustanovljeno je da kodeksu u MUO, sign. 17.316, na početku nedostaju 2 lista (3 stranice) teksta, a na kraju 1 list (1 stranica). U kodeksu MUO sačuvan je 171 list (342 stranice). Usput napominjemo da je pažljivim pregledom kodeksa u HDA utvrđeno kako ni on nije kompletan, iako se do sada smatralo da sadrži potpuni tekst Džamijeva djela. Pomoću novopronađenoga kodeksa MUO moglo se čak ustanoviti što nedostaje u kodeksu iz HDA. Ljubaznošću Hrvatskog državnog arhiva načinjeni su kseroksi stranica koje nedostaju ili u jednom ili u drugom kodeksu, tako da sada u obje ustanove postoje potpuni tekstovi. Ne može se, doduše, jamčiti da je tekst u oba kodeksa na izgubljenim stranicama bio baš od riječi do riječi identičan. Usporedba sačuvanog teksta u oba primjerka pokazala je, naime, varijantske razlike, česte kod rukopisne tradicije. No, kako je usporedivi dio teksta u najvećem dijelu potpuno isti, nije vjerojatno da bi baš na izgubljenim stranicama postojale znatnije razlike.

Nadamo se da će ova kratka informacija jednog dana potaknuti kompetentne istraživače da svestranije znanstveno obrade ovaj zanimljiv kodeks. LIT.: Zajaczkowski-Reychman, *Zarys dyplomatyki osmansko-tureckiej*, Varšava 1955; Sulejman Bajraktarević, Ottenfelsova orijentalistička zbirka u zagrebačkom Državnom arhivu, u: *ZBORNİK Historijskog instituta Jugoslavenske akademije*, vol. 2, Zagreb 1959; Pagliaro-Bausani, *La letteratura persiana*, Sancasciano Val di Pesa (Firenca) 1969.

Fedor Moečanin